

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1892. Första Kammaren. N:o 10.

Lördagen den 27 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Justerades protokollet för den 20 i denna månad.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 7, i anledning af dels genom framställning af justitieombudsmannen, dels genom motion väckta förslag om ändrad lydelse af 102 och 140 §§ i konkurslagen den 18 september 1862;

n:o 8, i anledning af väckt motion om ändring i gällande lagbestämmelser rörande stämning; samt

n:o 9, i anledning af väckt förslag om upphäfvande af gällande föreskrifter, att vissa domar eller utslag skola tvåfaldt utskrifvas.

Anmälades och bordlades

statsutskottets memorial och utlåtande:

n:o 16, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande anslagen under riksstatens andra hufvudtitel;

n:o 17, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande anslagen under riksstatens tredje hufvudtitel; och

n:o 18, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit, sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor;

sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus; äfvensom

Första Kammarens Prot. 1892. N:o 10.

bevillningsutskottets betänkande n:o 2, angående vissa delar af tullbevillningen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Riksdagens sista sessionen år församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning år 1890.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 23 och 24 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 10, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, omfattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

1 punkten.

Utskottets hemställan bifölls.

2 punkten.

*Pension åt
förra fanjunkern
C. G.
Pettersson.*

Herr Bohnstedt: Af utskottets utlåtande framgår, att Kongl. Maj:t begärt en årlig pension af 400 kronor till förra fanjunkern Carl Gustaf Pettersson och att Kongl. Maj:t tillika föreslagit, att pensionen skulle utgå från och med månaden näst efter den, då Pettersson frånträdde sin befattning såsom slottsvaktmästare å Vaxholms fästning. Utskottet har deremot ansett, att det föreslagna beloppet skulle nedsättas till 200 kronor, detta under antagande att han skulle fortfarande få behålla sin befattning såsom slottsvaktmästare, i hvilken han uppbär ett årligt arvode af 600 kronor.

Af de upplysningar, som kommit utskottet till handa, synes dock, som om till följd af hans sjuklighet och på grund af äfven andra förhållanden föga förhoppning skulle förefinnas för honom att få kvarstanna i sin vaktmästaresyssla, och således skulle i sjelfva verket för honom återstå en årsinkomst af allenast 200 kronor. Detta synes vara nog litet för en person, som tjänat staten i nära 34 år, deraf han i 28 år varit i fängvårdens tjänst. Då Pettersson dessutom är 53 eller 54 år gammal samt sjuklig, så att han icke kan genom arbete på annat håll förskaffa sig någon förtjänst, får jag yrka, att kammaren måtte, med afslag å utskottets hemställan i hvad den skiljer sig från Kongl. Maj:ts proposition i ämnet, bifalla den kongl. propositionen.

Friherre von Kræmer: Den näst föregående talaren har sagt, att enligt till utskottet ankomna underrättelser det skulle vara föga

troligt, att fanjunkaren Pettersson skulle få vara kvar i sin befattning såsom slottsvaktmästare vid Vaxholms fästning. Jag vet icke huru och hvarifrån den ärade talaren fått dessa underrättelser. Det brefvet har icke kommit mig till handa!

*Pension åt
förra fanjun-
karen C. G.
Pettersson.
(Forts.)*

Utskottet har icke haft någon, åtminstone icke någon officiell anledning att tro, att han under den närmaste framtiden skulle blifva afskedad från vaktmästarebefattningen.

När ifrågavarande ärende föredrogs inför Kongl. Maj:t, så infordrades först upplysningar från fångvårdsstyrelsen, och denna anförde, att sedan nu mera kronoarbeta kompaniet i Vaxholm, dervid Pettersson haft anställning, blifvit upplöst och fångarne flyttats till Svartsjö, kunde i anseende till hans sjuklighet — om hans ålder nämnde fångvårdsstyrelsen intet, och den är ej heller särdeles betydande, omkring 53 år — icke någon befattning vid den nya anstalten beredas honom, men nämnde ej det minsta om hans vaktmästaresyssla vid fästningen.

Kännedom om att han egde jemväl denna syssla fick man först genom ärendets pröfning i statskontoret, då detta förutsatte, att han skulle få afsked också från vaktmästarebefattningen. Denna statskontorets åsigt derom, att han äfven skulle från vaktmästarebefattningen å Vaxholm afskedas, är anledningen till att i den kongl. propositionen ingått vilkoret om att pensionen skulle utgå från och med månaden näst efter den, då Pettersson finge afsked äfven från den befattningen. Men att han verkligen skulle få sådant afsked är, som sagdt, blott en förmodan af statskontoret, och någon bekräftelse derpå har jag icke sett till.

På grund af hvad sålunda förekommit har utskottet ansett rättvist, att Pettersson med hänsyn till sin tjenstgöring vid fångvården erhöle en del af den därför föreslagna pensionen eller 200 kronor, och att sedermera, när han framdeles möjligen äfven afgår från sin vaktmästarebefattning vid Vaxholms fästning man på detta håll finge bidraga till hans pensionering. Hvarför han skulle kunna afskedas från befattningen vid fästningen utan att också få pension derifrån, kan jag icke förstå. Jag tror därför, att utskottet haft rätt. Utskottet har i sak kommit till samma resultat som Kongl. Maj:t, att nemligen Pettersson bör hafva pension till belopp af cirka 400 kronor, men utskottet har blott velat gifva honom nu 200 kronors pension, så länge han får behålla den lön af 600 kronor, han uppbär såsom vaktmästare å Vaxholm, samt trott att, när han afskedas äfven från den befattningen, han från något håll bör erhålla ytterligare något pensionsbelopp derifrån.

Beviljas åter nu det af Kongl. Maj:t begärda beloppet 400 kronor, är jag förvissad om att, när han efter några år afgår från vaktmästarebefattningen, han ändock får någon tillökning i pensionen och således till sist mer än Kongl. Maj:t nu ifrågasatt.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

*Pension åt
förra fanjunkaren
C. G. Pettersson.
(Forts.)*

Herr Wieselgren: Den siste talaren förklarade, att det bref, i hvilket reservanterna läst åtskilligt om den ifrågavarande fanjunkarens framtida utsigter, icke kommit *honom* till handa; men jag tror, att reservanterna å sin sida med allt fog skulle kunna säga, att det bref, i hvilket den talaren läst om hvad i framtiden möjligen skall kunna ske, när denne fanjunkare afgår från sin befattning såsom slottsvaktmästare vid Vaxholms fästning, icke kommit *dem* till handa. Hade *han* fog att med de anförda orden paralysera reservanternas uppfattning i det berörda stycket, skulle *de* hafva lika rätt att paralysera hans uppfattning i det senare.

Samme talare yttrade, att fängvårdsstyrelsen icke nämnt något om fanjunkaren Petterssons befattning såsom slottsvaktmästare. Detta är fullkomligt riktigt; ty dels saknade styrelsen all officiel känedom om hans innehafvande af denna befattning, och dels framgick af de enskilda underrättelserna, som i saken stått styrelsens särskilda ledamöter till buds, att det icke finge antagas, att han under någon längre tid skulle få bestrida den. Jag tror också, att jag icke säger annat än den strikta sanningen, då jag säger, att det varit blott på grund af barmhertighet som han hittills fått hafva kvar sin tjänst vid Vaxholms fästning. Att ifrågasätta att fortifikationen skulle visa så stor barmhertighet, att ehuru han säkerligen med hvarje dag, som går, skall finnas mindre skicklig att sköta befattningen, han ändock skall allt framgent få behålla den, vore väl dock att draga en allt för stor vaxel på fortifikationens barmhertighetskänsla. Då är det bättre att vi, med den rätt vi ega, nu draga en vaxel på vår egen barmhertighet och bevilja den af Kongl. Maj:t föreslagna pensionen 400 kronor.

På grund af de skäl herr Casparsson i sin reservation anført, hvilka hafva sin fulla tillämplighet i fråga om denna punkt, får jag yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition om pension åt Pettersson af 400 kronor.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes i enlighet med de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande punkt hemställt och vidare derpå att kammarerna, med afslag å utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, skulle bifalla denna framställning oförändrad; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

3—6 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

7 punkten.

*Pension för
lärares vid
Ulluna landt-
bruksinstitutet
C. J. A. Seger-
ström.*

Herr Casparsson: I den generella reservation, som jag afgifvit emot sex punkter i utskottets utlåtande, har jag angifvit motiven

för min afvikande mening. Beträffande den af utskottet föreslagna nedsättningen af 300 kronor i den pension, Kongl. Maj:t begärt åt läraren Segerström, är jag och öfvertygad, att vi alla kunna komma öfverens derom, att nedsättningen ur statsfinansiell synpunkt icke har någon betydelse. Jag vill då tillse, huru vida den ur billighets-synpunkt kan vara berättigad.

Styrelsen för Ultuna landbruksinstitut hade ursprungligen föreslagit en pension af 2,000 kronor eller 80 procent af hans vid institutet innehafda kontanta löneförmåner. Härtill hade så väl landbruksstyrelsen som statskontoret lemnat sitt tillstyrkande. Emellertid föreslog Kongl. Maj:t en pension af endast 1,500 kronor, motsvarande 60 procent af lönen, och statsutskottet har nu velat ytterligare nedsätta pensionen till 1,200 kronor, motsvarande 48 procent af Segerströms lön. När i fjol två lärare vid Ultuna erhöilo pension, hade Kongl. Maj:t för båda föreslagit, att pensionen skulle utgå med 80 procent af deras löner. Ät den ene af desse lärare, Professor von Post, beviljade Riksdagen ock det begärda beloppet, hvaremot pensionen för den andre, Direktör Norström, nedsattes till 54 procent af hans innehafda lön. Härvid är dock att märka, att Norström tjenstgjort vid institutet allenast i 17 år, under det Segerströms tjenstgöringstid uppgår till 24 år. Således synes det mig ligga en obillighet deri att, då den förre erhöil pension med 54 procent af sin lön, den senares pension skulle bestämmas till blott 48 procent utaf aflöningen.

Jag skall härefter bedja att få nämna några ord om Segerströms aflönings- och tjenstgöringsförhållanden under den tid han innehaft sin ifrågavarande lärarebefattning. Då han för tjugufyra år sedan deri anställdes, erhöil han en lägre lön än hans företrädare åtnjutit, därför att dennes ämnen vid hans afgang delades på två lärare. För att nu i någon mån bereda Segerström ersättning härför skulle hans tjenstgöring ordnas så, att han kunde fortsätta med utöfningen af den ganska stora enskilda veterinärpraktik, som han hade i Upsala och dess omnejd. Tjenstgöringen ordnades så, att han hade att om sommaren från klockan fem till klockan tio förmiddagen, och om vintern från klockan sju till klockan tio förrätta sina åligganden vid institutet med föreläsningar för elever och läringar samt undervisning i mejeriskolan och på anatomisalen. Derefter hade han att i Upsala mottaga dem, som sökte honom i hans ganska stora enskilda praktik, och hade sin tid upptagen häraf ett godt stycke af eftermiddagen. Slutligen vidtog för honom att förrätta de sjukbesök, hvartill han under dagen mottagit kallelse, och hade han ofta härvid att tillryggalägga ganska stora afstånd, hvarvid han fick tillsätta det återstående af dagen och stundom vid svåra fall en god del af natten. Man kan stå ut med ett sådant dagsarbete då man är i sin fulla kraft, mellan trettio och fyrtio år, men det går ej länge. Det går ej då man kommit inemot eller inpå femtioalet och af

*Pension för
läraren vid
Ultuna land-
bruksinstitut
C. J. A. Seger-
ström.*

(Forts.)

*Pension för
läraren vid
Uttuna landt-
bruksinstitut*
C. J. A. Seger-
ström.

(Forts.)

handlingarne i ärendet framgår det också, att Segerström för närvarande är en bruten man.

I detta sammanhang ber jag att få göra en rättelse i hvad den kongl. propositionen i ämnet innehåller. Den föredragande departementschefen har nemligen anfört, att Segerström vore femtio-fem år gammal, men detta är ett misstag, ty han är född år 1835 och har om en vecka uppnått femtiosju års ålder.

Man skulle nu kunna invända, att hela hans enskilda praktik varit hans eget åtagande, och att han mycket väl kunnat inskränka, om ej helt och hållet afsäga sig densamma. Detta må så vara, men det är nu en gång så med läkare, de må vara mennisko- eller djurläkare, att de ej gerna säga nej, då lidandet kallar, utan resa så länge krafterna stå bi. Så har förhållandet ock varit med Segerström.

Jag har nu sökt visa, att det jemväl ur billighetens synpunkt icke finnes något skäl att bevilja en lägre pension än Kongl. Maj:t här föreslagit, och får därför yrka, att kammaren måtte med afslag å utskottets förslag, i hvad det skiljer sig från den kongl. propositionen, bifalla Kongl. Maj:ts förslag om en pension åt Segerström af 1,500 kronor.

Friherre von Kræmer: Det är ett ledsamt uppdrag att nödgas försvara nedsättningar af föreslagna pensionsbelopp. Naturligtvis ville man, om man blott finge följa känslans impuls, bevilja allt hvad Kongl. Maj:t för sådant ändamål begärt, i många fall kanske till och med mera. Jag tror dock att slitningen mellan dessa två motsatta åsikter i statsutskottet, den ena, deras hvilka kanske vilja spara för mycket, den andra deras, hvilka måhända vilja gifva för mycket, har det goda med sig, att derigenom möjligen finnes den så kallade gyllene medelvägen. Det är ock otvifvelaktigt, att, om ej något motstånd gjordes emot Kongl. Maj:ts framställningar om pensioner, dessa skulle växa både i antal och storlek, och nionde hufvudtiteln åter svälla ut till den storlek den hade under de första åren jag hade nöjet eller ledsamheten att hafva att göra med den. Det är just på grund af det motstånd, Kongl. Maj:ts framställningar rönt, som hufvudtitelns förslag om ökning på indragningsstaten krympt i hop till de små dimensioner de nu ha. Jag tror därför att det vore klokt att upphöra med den praxis, som denna kammare har, att motsätta sig de nedsättningar i pensioner, som statsutskottet efter långvarig pröfning af förhållandena funnit sig befogadt att göra, och i stället låta det blifva såsom utskottet föreslagit.

Den föregående talaren har utan tvifvel rätt deri, att ur statsfinansiell synpunkt den siffra 300 kronor. hvarmed utskottet nedsatt det af Kongl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet, icke är af någon betydelse. Men det är nu en gång så, att i statsutskottet, åtminstone så vidt jag kunnat uppfatta förhållandet, den praxis herskar, att utskottet med noggrannhet pröfvar ej blott millionanslagen utan

äfvén de små beloppen. Om detta förfarande nu är felaktigt eller ej, lemnar jag åt herrarne att bedöma. Vid denna pröfning har nu utskottet tyckt, att då Segerström, om han bibehållit helsan, skulle blifvit adjunkt med 1,400 kronors lön samt det mesta han i sådant fall fått i pension, om han tagit afsked före uppnådd pensionsålder, varit åttio procent af lönen, hvilket utgör 1,120 kronor, utskottet långt ifrån att räkna njuggt, i stället räknat rundt, då utskottet föreslagit, att dessa åttio procent skulle utgå med 1,200 kronor.

Jag skall med mycket lugn upptaga, att utskottets förslag faller i denna kammare, men nog tror jag, att det varit grundadt på goda skäl och dessutom varit i Segerströms eget intresse, ty sättes saken på spel, är det möjligt att den i en annan del af representationen får en för honom än sämre utgång.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Friherre af Ugglas: Jag tror att Första Kammaren vid afgörande af sådana frågor som dessa bör snarare se på hvad som är rätt och billigt än på hvad som för tillfället kan vara klokt; och då jag anser statsutskottets förslag i denna punkt icke vara billigt, instämmer jag med den förste ärade talaren.

Här gäller det en person, som i 24 år enligt styrelsens för anstalten omdöme nitiskt och med skicklighet skött en tjänst, för hvilken han uppburit en lön af 2,500 kronor kontant jemte fria rum och vedbrand; sålunda i det hela omkring 3,000 kronor årligen. Sannolikt hade han i ganska många år kunnat stå kvar i sin befattning, såvida icke Ultuna landtbruksinstitut blifvit omorganiseradt. I den nya organisationen fans icke någon annan lämplig anställning för Segerström än den antydda adjunktsbefattningen med 1,400 kronors lön, hvilket för honom inneburit en väl stor nedsättning i hans hittills uppburna aflöning. Styrelsen för institutet ingick då till Kongl. Maj:t och begärde en pension åt Segerström å 2,000 kronor. Detta tillstyrktes af landtbruksstyrelsen och statskontoret, men Kongl. Maj:t nedsatte beloppet, temligen hårdhänt synes det mig, till 1,500 kronor. Dermed har statsutskottet nu icke nöjt sig, utan ytterligare sänkt beloppet till 1,200 kronor. Huru skall man nu kunna begära att en person, som åtnjutit 3,000 kronor och börjar blifva sjuklig och svag samt icke kan arbeta så mycket som förr, skall kunna lefva på 1,200 kronor? Detta förefaller mig orimligt. Väl vet jag att lärarne vid detta institut äro tillsatta på förordnande, men jag betvivlar att man gerna kan afskeda en lärare, som i 24 år nitiskt skött sin befattning, och ställa honom nära nog på bar backe.

Med afseende således på Segerströms föregående aflöning, och hans nuvarande befattning och med hänsyn till angelägenheten att få den nya organisationen för Ultuna landtbruksinstitut så fort som möjligt införd, tror jag att det vore praktiskt, rätt och billigt att bifalla hvad reservanterna föreslagit.

*Pension för
läraren vid
Ultuna landt-
bruksinstitut
C. J. A. Seger-
ström.*

(Forts.)

Pension för
läraren vid
Uttuna lant-
bruksinstitut
C. J. A. Seger-
ström.

(Forts.)

Jag yrkar således att, med afslag å utskottets förslag, i hvad det skiljer sig från Kongl. Maj:ts proposition, denna senare måtte bifallas.

Herr Almén: I detta fall är det uteslutande fråga om huru stor pensionen bör vara. Förhållandet är att denne lärare förtjenstfullt skött sin tjenst i 24 års tid. Hans inkomster hafva uppgått till 2,500 kronor kontant och 500 kronor i naturaförmåner, tillhoppa 3,000 kronor. Om nu läraren nödgas afgå till följd af anstaltens reorganisation, så frågas, om det är för mycket, att han får behålla hälften af sina löneförmåner? Mig veterligen bruka tjänstemän, då de blifva lediga till följd af reorganisation af det verk, der de äro anställda, få behålla hela eller större delen af sina inkomster. Är det då för mycket att denne lärare efter 24 års väl vitsordad tjenst får behålla hälften? Mig synes att den allra enklaste rättvisa talar för att han får åtminstone den pension, Kongl. Maj:t föreslagit.

Jag får således på grund af de skäl, som blifvit anförda af herr Casparsson, yrka bifall till reservationen.

Herr von Hedenberg: I olikhet mot den senaste talaren anholder jag om bifall till statsutskottets förslag, eller en pension af 1,200 kronor. Man beräknar pensioner på olika sätt under olika förhållanden. Vanligast afdragas tjänstgöringspenningarna och om en dylik beräkning i detta förhållande göres, tror jag att man kommer till samma resultat, som utskottet; så mycket mera som utskottet beräknat pensionen efter de förhållanden, som skulle inträda, derest Segerström kunnat erhålla den nya tjenst vid institutet som motsvarar den han innehaft; men derjemte har man afrundat summan uppåt till 1,200 kronor.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Sundberg: Jag anser det visserligen vara mycket öfverflödigt, att jag uppträder i denna fråga, sedan herr Casparsson och friherre af Ugglas äfvensom herr Almén haft ordet, och dervid så fullständigt uttryckt min åsigt i frågan, men vill dock yttra några ord. Med all aktning för och allt erkännande af statsutskottets beräkningar angående pensioner åt den ene eller andre personen likasom mycket annat, förefaller det dock som om de af utskottet utskiftade lotterna, allt efter kalkylernas olika grunder, falla något ojemnt liksom regnskurarne från himlen. Det går rätt ogynnsamt för den ene, men gynnsamt för den andre, utan att den, som står utanför utskottet kan begripa skälet till olikheten.

Jag finner det synnerligen orimligt att göra nedsättning i det belopp, Kongl. Maj:t här föreslagit. Det har redan upplysts att Segerström skött sin befattning i 24 år på ett berömligt sätt och härför uppburit en aflöning som rätteligen bör uppskattas till 3,000 kronor, 1,200 kronor är icke ens hälften af detta belopp. Och när

han nu på grund af institutets reorganisation och dessutom med anledning af en år ifrån år tilltagande sjuklighet, blifvit urständsat att, äfven om den gamla organisationen kvarstått, till nöjes sköta sina åligganden, hvilka hittills berömligen fullgjorts, är det då icke obilligt att han skulle åtnöjas med 1,200 kronor, efter att förut hafva haft 3,000? Man kan ju möjligen säga att han genom enskild praktik är i tillfälle att öka sina inkomster så mycket att han kan lefva på en mindre pension, men detta är icke fallet, ty mannen är numera så försvagad, att hans enskilda praktik år ifrån år sjunkit, och jag vågar tro att den i närvarande stund är ganska obetydlig.

Af skäl, som förut under diskussionen blifvit anförda, nödgas jag således yrka afslag å hvad utskottet föreslagit samt bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt.

Herr Casparsson: En ledamot af statsutskottet har uppdelat läraren Segerströms löneförmåner i lön och tjänstgöringspenningar. Jag förklarar, liksom jag förklarade i fjor, denna uppdelning vara en fullkomlig fiktion. Jag har följt förhållandena vid Ultuna i 43 år och kommit till den uppfattning, att institutets lärare i alla tider haft relativt små löner och *inga* tjänstgöringspenningar.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjordes jemlikt de yrkanden, som derunder förekommit, propositioner, först på bifall till hvad utskottet i den föredragna punkten hemställt och vidare derpå att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, skulle bifalla denna framställning oförändrad; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

8—10 punkterna.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

11 punkten.

Herr von Hedenberg: Då jag reserverat mig i denna punkt, anhåller jag att få gifva några skäl därför.

Af handlingar, som bilagts denna proposition, framgår att kamreraren Törner uppnått en ålder af 70 år och att han på ett synnerligen förtjenstfullt sätt skött sina åligganden såväl vid de kongl. teatrarne som på annat håll. För afslag talar det skälet att de kongl. teatrarne icke äro en statsinstitution och att Törner således icke är berättigad till pension. Den frågan har varit synnerligen omtvistad, men huru än förhållandet är, har likväl staten haft hand om teatern hela den tid, som Törner der haft tjänstgöring, och bör han således också få någon pension, hvadan mig synes lämpligt att

*Pension för
läraren vid
Ultuna landt-
bruksinstitut
C. J. A. Seger-
ström.*

(Forts.)

*¹Pension åt
förra kamrera-
ren G. F.
Törner.*

*Pension åt
förra kamrera-
ren G. F.
Törner.*

(Forts.)

i detta afseende bifalla hvad reservanterna begärt, nemligen 1,200 kronor, hvartill jag yrkar bifall.

Friherre von Kræmer: Då äfven jag står antecknad som reservant vid denna punkt anser jag mig skyldig tillkännagifva att jag finner billigheten fordra beviljandet af det belopp, 1,200 kronor, hvartill reservanterna ansett det af Kongl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet för kamreren Törner böra nedsättas. Om också staten numera frigjort sig från teaterinstitutionen, kan det väl icke vara, så att säga, *gentlemanlike* att derigenom anse sig frigjord från de förbindelser, som häfta vid teatern från den tid den var en statsinstitution. Den ifrågavarande pensionen är det sista som kan komma i fråga, och då så talande skäl anförts af Kongl. Maj:t, anser jag all anledning vara för handen att yrka bifall till förslaget om 1,200 kronors pension åt bemälda Törner.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande punkt hemställt och vidare derpå att kamreren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla det förslag, som innefattades i den af greffe Sparre med flere vid denna punkt afgifna reservation; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

12 punkten.

Utskottets hemställan bifölls.

13 punkten.

*Kreditiv för
upprätthåll-
ande af ar-
méns pensions-
kassas pensio-
nering m. m.*

Friherre Leijonhufvud, Broder Abraham: Då arméns nya pensionering 1877 af Kongl. Maj:t framlades för Riksdagen, var en beräkning uppgjord af professor Gylden på det belopp, hvartill pensionssumman skulle uppgå, då pensioneringen kom i jemvigt, efter tjugu år. Han beräknade hela summan stanna vid 2,400,000 kronor, hvarifrån han likväl ansåg 400,000 kronor kunna afdragas med hänsyn till de delegare, som afgingo utan att uppnå pensionsåldern. Dåvarande chefen för landförsvarsdepartementet ansåg, att afdraget borde göras större, och att, när statistiken visar, att en tredjedel af samtliga beräknade pensionsberättigade afgår före uppnådd pensionsålder, en tredjedel af beräknade beloppet kunde frånräknas. Detta var emellertid tydligen felaktigt. Om hela denna tredjedel afginge strax innan de blefvo pensionsberättigade, så vore beräkningen riktig, men så är icke fallet, utan de flesta af dem afgå långt tidigare, ofta under de första tjensteåren. De inbringa kassan således endast ringa afgifter och efterträdas genast af kamrater som äro obetydligt yngre än de sjelfva. För pensioneringen beviljades till en början ett

kreditiv af 900,000 kronor för 1878 och detta fortgick till år 1881 med tillstånd att det ena årets besparing finge användas att täcka bristen, som uppstått ett annat år, på sätt i afseende å reservationsanslag eger rum. Ända till år 1882 gaf anslaget öfverskott, men sedermera uppstod brist ända till 1888, och de bristande beloppen täcktes af de hopsparade behållningarna. År 1888 måste Kongl. Maj:t begära ökning af anslaget, enär det gamla öfverskottet till och med år 1888 var uppätet. 1889 uppkom ett öfverskott af 19,989 kronor, hvilken behållning derefter uppåts 1890 och 1891. Nu finnes icke någon behållning. Här af synes att det är ganska praktiskt att få använda öfverskotten från ett år till att täcka ett följande år uppkommande brist.

*Kreditiv för
upprätthållande af
arméns pensionskassas pensionering m. m.*

(Forts.)

Utskottet säger nu att pensioneringen numera torde ha vunnit den regelbundenhet den i början af de nya pensioneringsgrunderna saknade. Men att 1891 noggrant beräkna hvad belopp som behöfves 1893 låter sig icke göra. Man kan visserligen säga huru många som ega pensionsrätt och beräkna att, om desse taga afsked med pension, så går summan till det eller det beloppet, men äfven detta slår icke in, ty några kvarstå under respittiden, medan andra afgå genast då de uppnå pensionsrätt. I allmänhet kan man säga att vid värfvade armén kvarstå de pensionsberättigade under respittiden, men vid indelta armén gå de ofta bort vid inträdd pensionsålder. Pensioneringen uppgår för närvarande till mellan 1,900,000 och 2,000,000 kronor och torde om ett par år stanna vid omkring 2,100,000 kronor samt derefter hålla sig der omkring, så vidt man nu kan beräkna den.

Jag anser således af vigt att detta kreditiv får begagnas såsom förut egt rum, för betäckande af föregående års brist. I annat fall blir följden att pensionsinrättningens direktion får beräkna en högre summa, och Kongl. Maj:t måste begära så mycket mera af Riksdagen eller ock får Riksdagen år efter år gifva anslag till täckande af bristen.

Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts förslag så formuleradt, att det blefve mera praktiskt och alltså komme att lyda på följande sätt: »att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen, under vilkor att hvad som af de till pensioneringen under år 1892 anslagna medel blifver oanvändt skall för det kommande årets pensionering användas, å extra stat för år 1893 anvisar ett kreditiv af 1,520,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med nu fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, och dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgåender».

Friherre von Kræmer: Mig synes, att det sätt, hvarpå detta kreditiv under en lång följd af år utgått, varit särdeles lämpligt,

*Kreditiv för
upprätthållande af arméns pensionskassas pensionering m. m.*

(Forts.)

nemligen att Riksdagen har bestämt en viss summa, men tillika alltid tillagt, att hvad af de till pensioneringen under det ifrågavarande året anslagna medel kunde blifva oanvändt, finge till det kommande årets pensionering användas. I sjelfva verket har således anslaget icke varit ett kreditiv utan ett reservationsanslag. Följden af detta visliga stadgande om öfverskotten å anslaget har också nu börjat framträda derutinnan att Kongl. Maj:t nu kunnat något minska den tillökning i kreditivet, som han i enlighet med den beräknade planen för hvarje år måste begära. I stället för att Kongl. Maj:t föregående år måst begära en ökning af 50,000 kronor, har Kongl. Maj:t sålunda nu kunnat nöja sig med en ökning af 45,000 kronor. Tages tillägget om föfogandet öfver öfverskotten bort, så försvinner dermed möjligheten af vidare nedgång af ökningen och Kongl. Maj:t får måhända hos en kommande Riksdag begära högre påökning för att få pensioneringen att gå ihop. Då medel ej finnas till pensioner, som reglementsenligt skola utgå, blir det då ingen annan råd för Riksdagen än att bevilja sådant högre anslag för ändamålet.

I likhet med flere andra ledamöter från denna kammare har jag ock i utskottet påyrkat, att Kongl. Maj:ts framställning borde oförändrad tillstyrkas.

Då emellertid den redaktion af beslut i ämnet, hvilken friherre Leijonhufvud föreslagit, skiljer sig blott i fråga om ett och annat ordalag, men icke, så vidt jag kan finna, i sak från Kongl. Maj:ts proposition, så finner jag mig oförhindrad att ansluta mig till friherre Leijonhufvuds förslag, till hvilket jag alltså får yrka bifall.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande nu förevarande punkt endast yrkats, af friherre *Leijonhufvud, Broder Abraham*, det kammaren skulle besluta, att Kongl. Maj:ts förevarande framställning skulle på det sätt bifallas, att Riksdagen, under vilkor att hvad som af de till pensioneringen under år 1892 anslagna medel blifver oanvändt skall för det kommande årets pensionering användas, å extra stat för år 1893 anvisar ett kreditiv af 1,520,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionkassas egen pensionering med nu fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, och dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande punkt hemställt och vidare på godkännande af friherre Leijonhufvuds nyssnämnda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 23 och 24 innevarande februari bordlagda utlåtande n:r 15, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande af kronomark till Arvidsjaurs kommun i Norrbottens län, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda utlåtande hemställt.

Arvidsjaurs kommun

Herr talmannen aflägsnade sig nu, och ledningen af kammarens förhandlingar öfvertogs af herr vice talmannen.

Vid förnyad föredragning af bankoutskottets den 23 och 24 i denna månad bordlagda memorial n:r 2, angående verkställd granskning af riksbankens styrelse och förvaltning, biföll kammaren hvad utskottet i memorialet hemställt.

Herr *Ryding* afgaf en motion, n:r 29, om uppehållande af talmansbefattning vid samtidigt inträffande förfall för talman och vice talman i någon af Riksdagens kamrar.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Justerades fem protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 1.02 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Tisdagen den 1 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Justerades protokollet för den 23 sistlidne februari.

Uplästes ett inkommet läkarebetyg, så lydande:

Att fabrikören och riddaren herr *C. W. Wallberg* lider af lindrig förlamning i högra sidan, hvilken sjukdom för närvarande omöjliggör fullgörandet af hans riksdagsmannaaälligganden, intygar på heder och samvete.

Halmstad den 27 februari 1892.

J. Nordström,
stadsläkare.

Anmälades och bordlades lagutskottets utlåtanden:

n:o 14, i anledning af väckt framställning angående formen för vissa vexelmåls behandling;

n:o 15, i anledning af väckt motion angående framläggande af förslag till lag rörande sådana bevis, som det skall åligga presterskapet att utfärda;

n:o 16, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser rörande upprättandet af förslag till klockare- och organisttjänst; samt

n:o 17, i anledning af väckt motion angående rätt för qvinna att innehafva klockare- och kyrkosångarebefattningar.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *Rydings* den 27 nästlidne februari bordlagda motion, n:o 29, om uppehållande af talmansbefattning vid samtidigt inträffande förfall för talman och vice talman i någon af Riksdagens kamrar.

Vid föredragning af statsutskottets nedannämnda, den 27 sistlidne februari bordlagda memorial:

n:o 16, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande anslagen under riksstatsens andra hufvudtitel, och

n:o 17, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande anslagen under riksstatsens tredje hufvudtitel,

godkändes de föreslagna voteringspropositionerna.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran nedannämnda, den 27 sistlidne februari bordlagda ärenden, nemligen: statsutskottets utlåtande n:o 18, sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande n:o 1 samt bevillningsutskottets betänkande n:o 2.

Justerades två protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, skulle uppföras främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.40 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
